

SKATTEMINISTERIET

Notat

J.nr. 2008-218-0017

Svarbidrag fra skatteministeren til spørgsmål 108

Her følger skatteministerens svarbidrag til Kulturudvalget om nedsat moms for bøger.

Moms en generel forbrugsafgift på alt forbrug. Vi har således ikke en særlig høj moms på bøger i Danmark. Vi har en høj moms på alt forbrug. Da der er moms på alt forbrug, virker momsen groft sagt på samme måde som en indkomstskat. Den reducerer de samlede forbrugsmuligheder.

Nedsat moms på et udvalgt område – fx bøger – virker som et tilskud til dette område.

Tilskud via momssystemet skal lige som andre tilskud til kultur finansieres. Skatteministeriet skønner med stor usikkerhed, at momsen af det private forbrug af bøger i 2008 svarer til ca. 800 mio. kr. Hertil vil der sandsynligvis komme et ekstra provenutab fra adfærdseffekter, hvis vi fjerner momsen på bøger.¹

Erfaringer fra andre EU lande og en rapport fra EU-kommissionen viser, at flere momssatser medfører ganske betydelige administrative meromkostninger for virksomheder og myndigheder. Helt konkret kan der komme tvister om, hvad en bog egentligt er? Er en instruktionsbog til en DVD-afspiller eksempelvis en bog? Og hvor meget af prisen vedrører så bogen? Der er således behov for en klar og entydig definition af, hvad der skal være omfattet. Skal vi nedsætte momsen for – og dermed støtte – alle bøger? Eller kun nogle udvalgte ”rigtige” bøger? Desuden skal vi – af hensyn til konkurrencen og de fælles regler i EU – sikre os, at nedsættelsen ikke bliver konkurrenceforvridende. Problemerne kan illustreres ved, at man i Sverige i forbindelse med indførelse af nedsat moms på bøger havde en diskussion om, om lamper burde omfattes. Argumenterne var, at atlaser er bøger, og at atlaser er i konkurrence med globuser, og at globuser med lys er i konkurrence med lamper...

Nedsat moms vil reducere momsincitamentet til at grænsehandle. Men grænsehandlen afhænger af mere end afgiftsforskelle – ikke mindst for bøger. Skatteministeriets grænsehandelsrapporter har gentagne gange vist, at der kan være

¹ Provenutabet kommer ved, at salg af flere bøger uden moms erstatter salg af andre varer og ydelser med normal moms og afgifter. Ifølge de fælles regler i EU, må vi dog ikke fjerne momsen helt. Vi kan maksimalt nedsætte satsen til 5 pct. I så fald vil provenutabet uden afledte effekter være omkring 650 mio. kr.

store avanceforskelle mellem landene. Desuden er det danske bogmarked relativt lille, så en del bøger vil sandsynligvis slet ikke blive udbudt i Danmark – uanset momssatsen. Endvidere bliver en del bøger købt på ferier og rejser i udlandet, hvor man har god tid (eksempelvis i lufthavnen), eller lige skal bruge noget at læse i flyet på vej hjem. Momsen er som sagt også høj for alle andre varer, og grænsehandlen med bøger er mig bekendt ikke et større problem end grænsehandlen med så mange andre varer.

Ud fra økonomisk teori vil man forvente, at en nedsættelse af moms alt efter konkurrencesituationen vil blive helt eller delvist overvæltet i lavere priser. Hvis konkurrencen er hård, vil man forvente fuld effekt på priserne. Hvis konkurrencen er begrænset, vil man forvente, at forfattere, forlag eller forhandlere – alt efter deres indbyrdes muligheder for at bestemme over priserne – vil putte en del af moms-nedsættelsen i egne lommer. En svensk nedsættelse af moms på bøger blev dog næsten helt overvejende overvæltet i lavere priser. Men man vil dog kun forvente, at disse resultater vil være de samme i Danmark, hvis der er tilsvarende konkurrenceforhold. Endvidere kan der være en tilpasningsperiode, inden prisændringerne slår igennem på forbrugerpriserne.

Lavere priser vil sandsynligvis medføre et mersalg. Hverken jeg eller Skatteministeriet er dog bekendt med oplysninger om, hvor stort dette mersalg vil være, eller hvem der vil købe flere bøger, eller hvilke bøger de vil købe flere af. Men da moms er en procentafgift, er det til gengæld helt sikkert, at en prisnedsættelse vil give det største tilskud til dem, der betaler mest i moms. Det vil med andre ord sige, at dem, der i forvejen bruger flest penge på (moms på) bøger, vil få de største tilskud. Dette kan illustreres med et eksempel. Hvis vi antager, at en moms-nedsættelse vil medføre et mersalg på 10 pct., vil vi bruge 10 kr. på at belønne dem der allerede køber bøger, hver gang vi bruger 1 kr. på at få solgt flere bøger. Og det er vel at mærke uden, at vi ved, 1) hvem der vil købe flere bøger, 2) hvilke bøger, de vil købe flere af, og 3) hvor meget de vil blive læst.

Samlet set er det således min vurdering, at nedsat moms på bøger er en dyr og ineffektiv måde støtte kulturen. Det vil være meget uklart, hvad og hvem vi giver støtte til. Dog kan vi være sikre på, at langt størstedelen af støtten vil gå til dem, der i forvejen skriver, udgiver, sælger eller køber bøger. Der vil være tale om et væsentligt provenutab, som skal finansieres via besparelser. Desuden vil der være væsentlige administrative meromkostninger. Derfor vil jeg i stedet anbefale, at vi forsat bruger langt mere målrettede tiltag med kendte effekter til at støtte kulturen.